

Daf Panorama

La Yéchiva Ohaveï Toratéha sous l'égide de Rav Israel Abib
Complément à l'étude du Daf Hayomi

Baba Batra, Daf 21

דף כא

א. מושיבין מלמדים. ב. מכה ברצועה ג. השכנים מעכבים. ד. ממלמד למלמד. ה. כה תינוקות ו. קנאת סופרים. ז. אין מדקדק. ח. אי"צ התראה. ט. פסקת לחיות. י. בא מבחויץ. יא. מלמד תינוקות

א. א' בתחילה מי שיש לו אב מלמדו תורה מי שאין לו אב לא היה למד תורה. ב' התקינו שיהיו מושיבין מלמדי תינוקות בירושלים ועדיין מי שאין לו אב לא היה עולה ולמד. ג. התקינו שיהיו מושיבין בכל פלך ופלך ומכניסים אותן כבן ט"ז כבן י"ז ומי שהיה רבו כועס עליו מבעט ויצא. ד. התקין יהושע בן גמלא שיהיו מושיבין מלמדי תינוקות בכל עיר ועיר וכו'. ומכניסים התינוקות להתלמד בן חמש שנים שלמות ובפחות מכאן אין מכניסין אותם. ואם הוא כחוש מכניסין אותו בן שש שנים שלימות יו"ד רמ"ה, ז' וח'.

ב. לא יכה אותו המלמד מכת אויב מוסר אכזרי לא בשוטים ולא במקל אלא ברצועה קטנה (שם, י). אפילו תינוק שאינו מבין לקרות לא יסלקוהו משם אלא ישב עם האחרים אולי יבין (שם, ט).

ג. אחד מבני המבוי שאינו מפולש שביקש לעשות רופא או אומן (פי' להקיז דם) או גרדי (אורג בגדים) או סופר שטרות או מלמד תינוקות לימוד שאינו של תורה בני המבוי מעכבים עליו מפני שמרבה עליהם הנכנסים והיוצאים ואפילו נתרצו לו כולם חוץ מאחד וכו' וכן מי שיש לו בית בחצר השותפין לא ישכירנו לאחד מאלו (ח"מ קנו, א).

ד. מוליכים הקטן ממלמד למלמד אחר שהוא מהיר ממנו בין במקרא בין בדקדוק בד"א כשהיו שניהם בעיר אחת ואין נהר מפסיק ביניהם אבל מעיר לעיר או מצד הנהר לצדו באותה העיר אין מוליכין אותו אלא אם כן היה גשר בנין בריא שאינו ראוי ליפול מהרה (יו"ד רמה, טז).

ה. עשרים וחמשה תינוקות ראויים למלמד אחד ואם יש חמשים מושיבים שנים ואם יש ארבעים מושיבים אחד לסייעו בלימודם ונוטל שכרו מבני העיר.

ו. אם יש כאן מלמד שמלמד לתינוקות ובא אחר טוב ממנו אמר רבא אין מסלקים את הראשון שמא יתפאר השני בלבו ויתרשל במלאכתו ולא יירא פן יסלקוהו ורב דימי אמר מסלקין את הראשון שקנאת סופרים תרבה חכמה ויתן לב ללמד יפה שדואג מקנאת חבירו שיביישנו בבני העיר וכן הלכה (יו"ד רמה, יחד רב דימי בתראה, גר"א).

ז. אם יש כאן שני מלמדים האחד קורא הרבה ואין מדקדק עמהם להבינם על נכון ואחד אינו קורא כל כך אלא שמדקדק עמהם להבינם אמר רבא מושיבים זה שקורא הרבה ורב דימי אמר לוקחין אותו שמדקדק יותר שהטעות כיון שנכנסה בגירסת התלמוד אין ממהרת לצאת וכן הלכה (יו"ד רמה, יט) וכמעשה יואב שהרג את הזכרים בעמלק ולא את הנקבות מפני שרבו לא השגיח שיקרא זכרעמלק (בצירה) וביקש יואב להרגו משום ארור עושה מלאכת ה' רמיה.

ח. הנוטע אילנות לבני המדינה שהפסיד (שפושע שאין הנטיעות גדילות כמו שהיו ראויות לגדול, תוס') וכן טבח (פי' שוחט) של בני העיר שנבל הבהמות והמקוץ דם שחבל והסופר שטעה בשטרות ומלמד תינוקות שפשע בתינוקות ולא למד (אפילו רק יום או יומים, רמ"א) או למד בטעות וכל כיוצא באלו והאומנים שאי אפשר שיחזרו לפי שיחזורו) ההפסד שהפסידו מסלקים אותם בלא התראה שהם כמותרים ועומדים עד שישתדלו במלאכתם הואיל והעמידו אותם הציבור עליהם (וי"א דה"ה ליחיד, רמ"א). הגה וי"א וכו' עד שיהיו מוחזקים וכו'. (ח"מ שו, ח).

ט. א"ר הונא בן המבוי שהעמיד ריחיים להתפנס ובא בן המבוי חבירו והעמיד ריחיים בצדו יכול לעכב עליו ולומר אתה פוסק חיי. והעמידוהו בגמרא לרב הונא כרשב"ג שמעכב אפילו על שכנו אבל חכמים אומרים אע"פ שכופין בני מבוי זה את זה שלא להושיב ביניהם לא חייט ולא בורסי ולא אחד מבעלי אומניות, היה שם במבוי אחד מבני מבוי אומן ולא מיחו בו או שהיתה שם מרחץ או חנות או רחים ובא חבירו ועשה מרחץ אחרת כנגדו אינו יכול למנעו ולומר לו אתה פוסק חיי (ח"מ קנו, ה) וכן הלכה.

י. אדם ממדינה אחרת שבא לעשות חנות בצד חנותו של זה או מרחץ בצד מרחצו של זה יש להם למנעו, ואם היה נותן עמהם מנת המלך אינם יכולים למנעו (שם). היה מבני מבוי אחר מאי האם נקרא שכנו ואין יכול למנעו או דוקא באותו מבוי נקרא שכנו אבל ממבוי אחר יכול למנעו, תיקו (הילכך אין יכול למנעו, שו"ע שם ועי"ש ברמ"א ומפרשים).

יא. מלמד תינוקות שבא חבירו ופתח בית ללמד תינוקות בצדו כדי שיבואו לו תינוקות אחרים או כדי שיבואו התינוקות שאצל זה לזה אין יכולים למחות בידו שנאמר ה' חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר (יו"ד רמה, כ"ב).

Rav Elisha Abib